

Sygn. akt VIII GC 264/18

POSTANOWIENIE

Dnia 3 września 2018 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy,

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Robert Bury

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 września 2018 roku

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko (...) spółce prawa cypryjskiego w N. na (...) oraz (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o ustalenie

na skutek skargi powódki na postanowienie referendarza sądowego w Sądzie Okręgowym w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2018 roku

postanawia:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

SSO Robert Bury

Sygn. akt VIII GC 264/18

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 czerwca 2018 r. referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Szczecinie oddalił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wskazał jako podstawę rozstrzygnięcia art. 118 oraz art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 z późn. zm.; dalej: u.k.s.c.). Wyjaśnił, że powódka nie przytoczyła konkretnych okoliczności faktycznych dotyczących swojej sytuacji ekonomicznej, jak i nie złożyła dokumentów, które mogłyby stanowić podstawę do pozytywnego rozstrzygnięcia wniosku, czy ewentualną przesłankę do wezwania celem uzupełnienia.

Na powyższe postanowienie skargę złożyła powódka, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie jej w całości od kosztów sądowych. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie:

- art. 103 ust. 1 u.k.s.c. poprzez niezwolnienie powódki od kosztów sądowych w całości w sytuacji, gdy wykazała, że nie jest ich w stanie ponieść;
- art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 103 ust. 1 u.k.s.c. poprzez brak wezwania powódki niereprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego do ewentualnego uzupełnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, gdy wystąpiły braki wniosku.

W uzasadnieniu wyjaśniła, że błędnie ustalono, że nie zachodzą przesłanki zwolnienia od kosztów sądowych, ponieważ w jej ocenie wykazała, że nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych.

Sąd zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zarzut naruszenia art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 103 § 1 u.k.s.c. nie mógł wywołać zamierzonego przez powódkę skutku. Przepis art. 130 § 1 k.p.c. nakłada na sąd (odpowiednio referendarza sądowego) obowiązek wezwania strony do uzupełnienia braków formalnych lub fiskalnych pisma, tj. wówczas, gdy braki uniemożliwiają nadanie pismu prawidłowego biegu. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodziła. Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie był obarczony brakami i podlegał merytorycznemu rozpoznaniu, które prowadziło do jego oddalenia.

Lektura skargi prowadzi do wniosku, że zdaniem powódki sąd (odpowiednio referendarz sądowy) winien był podjąć czynności co do ustalenia jej sytuacji ekonomicznej, np. wzywając do przedłożenia określonych dokumentów. Zaznaczyć należy, że dla zwolnienia od kosztów sądowych osób prawnych ustawodawca w art. 103 u.k.s.c. nie sprecyzował określonych wymogów formalnych wniosku czy załączników (jedynie w stosunku do osób fizycznych art. 102 ust. 2 u.k.s.c. ustanawia wymóg załączenia oświadczenia sporządzonego na urzędowym formularzu). Oświadczenie podmiotu ubiegającego się o zwolnienie od kosztów sądowych na podstawie art. 103 u.k.s.c. nie może ograniczać się do twierdzenia o braku dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych, ponieważ zwolnienia można udzielić w sytuacji, gdy okoliczność ta zostanie wykazana („jeżeli wykazała”). Niezbędne jest wykazanie tych okoliczności odpowiednimi dowodami, przy czym to na wnioskodawcy spoczywa ciężar przedstawienia dowodu w tym zakresie. Brak jest przy tym normatywnych podstaw do stwierdzenia obowiązku sądu działania z urzędu w pozyskiwaniu stosownego materiału dowodowego. Twierdzenia oraz popierające je dowody muszą być wiarygodne, przy czym wiarygodność należy oceniać z uwzględnieniem treści art. 233 k.p.c. Stwierdzenie braku wiarygodności nie implikuje w każdej sytuacji obowiązku przeprowadzenia dochodzenia z art. 109 u.k.s.c., jeżeli z przedstawionych informacji wynika, że zachodzi podstawa do oddalenia wniosku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2010 r., sygn. akt II PZ 31/09, L.; postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2013 r., sygn. akt V CZ 69/13, L.). Sąd dysponuje możliwością przeprowadzenia dochodzenia, jednak tylko wówczas, kiedy przedłożone dowody nasuwają wątpliwości, czy rzeczywiście strona spełnia wymagania, aby skorzystać ze zwolnienia (art. 109 ust. 1 u.k.s.c.). Jeżeli strona nie dołoży należytej staranności w zakresie zgromadzenia dowodów i wyjaśnienia we wniosku ich znaczenia, to nie jest to wypadek uzasadniający powstanie po stronie sądu wątpliwości lecz wypadek nienależytego wykonania przez stronę obowiązku przewidzianego w art. 103 u.k.s.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2016 r., V CZ 66/16).

Strona powodowa mogła sprostować temu obowiązkowi przedstawiając jakiegokolwiek dokumenty, które umożliwiałyby zobrazowanie jej kondycji finansowej, np. sprawozdanie finansowe, wyciągi z kont bankowych, raporty kasowe, deklaracje podatkowe, umowy kredytowe i pisma banku oceniające zdolność kredytową, dokumenty stwierdzające obciążenie nieruchomości hipoteką, a ruchomości zastawem, dokumenty stwierdzające wysokość zobowiązań (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 kwietnia 2015 roku, I CZ 31/15, L., postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2016 roku, V CZ 65/16, L.). Powódka poprzestała na twierdzeniu, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie opłaty od pozwu w kwocie 100.000 zł, nie wyjaśniając, skąd taki wniosek. Do wniosku o zwolnienie od kosztów i do rozpatrywanej skargi nie załączyła żadnych dokumentów uzasadniających jej ocenę. W tej sytuacji wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie zasługiwał na uwzględnienie na podstawie art. 103 u.k.s.c. W konsekwencji zarzut naruszenia tego przepisu nie był uzasadniony.

W tych okolicznościach zaskarżone postanowienie należało utrzymać w mocy na podstawie art. 398²³ § 1 k.p.c.

SSO Robert Bury

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...);

4. (...)

5. (...)

(...)

SSO Robert Bury

(...)

KARTA KWALIFIKACYJNA ORZECZENIA

(...)

(...)

(...);

(...)

(...)

(...)

.....